

ŞEYH ŞAMİL

KAFKAS KARTALI

ROMAN

TİMAS
E

OKAY TİRYAKİOĞLU

ŞEYH ŞAMİL
Okay Tiryakioğlu

TİMAŞ YAYINLARI | 4616
Edebiyat Kitaplığı-Roman | 232

EDİTÖR
Seval Akbiyık

KAPAK TASARIMI
Esra Burak

KAPAK İLLÜSTRASYONU
Ethem Onur Bilgiç

İÇ TASARIM
Nur Kayaalp

1. BASKI
Mart 2019, İstanbul

2. BASKI
Temmuz 2020, İstanbul

ISBN

ISBN: 978-605-08-2986-0

9 786050 829860

TİMAŞ YAYINLARI
Cağaloğlu, Alemdar Mahallesi,
Alayköşkü Caddesi, No:5, Fatih/İstanbul
Telefon: (0212) 511 24 24

timas.com.tr

timas@timas.com.tr

timasyayingrubu

Kültür Bakanlığı Yayıncılık
Sertifika No: 45587

BASKI VE CİLT

Altın Kitaplar Yayınevi Matbaası
Göztepe Mah. Kazım Karabekir Cad. No:32
Mahmutbey - Bağcılar/ İstanbul
Telefon: (0212) 446 38 88
Matbaa Sertifika No: 44011

YAYIN HAKLARI

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak
Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir.
İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

I

*“İnsan için en güç olan, her gün
insan olarak kalmasıdır.”*

Cengiz Aytmatov

(Dişi Kurdun Rüyaları)

Dağıstan - Gimre – Avar Nehri'nin 1.5 mil Kuzeydoğusu 26 Haziran 1797

Adam sindiği kaya kovuğunun duldasında, soluğunu tutmuş bekliyordu. Karanlığa bürünmüş dağın ıslak, soğuk nefesiydi şimdi yüzüne dokunan. Kayalardan yükselen yosun ve kurumuş liken kokuları genzini yakıyordu üstelik. Aksırmamak için burnunu şiddetle ovaladı. Alnından süzülen kan bulaştı eline. Umursamaz bir tavırla ceketine kurularken parmaklarını, az önce yürüdüğü istikâmet boyunca işittiği ayak seslerine dikkat kesildi.

Taş Şeytan'ın adamları çok yakınındaydılar... Fazla yakın... Ormanın derinliklerinden uzanan şist kaplı bu daracık patika üzerinde, kimsenin kendisini uzun müddet gizlemesi mümkün değildi zaten; ne avcının, ne de avın... Ama nasıl bu kadar hızlı olabiliyorlardı? Hâlâ kılıçların, mızrakların ve arada patlayan tabancaların sesleri cınlıyordu zihninde. ‘Geçmişten geleceğe, bitimsiz bir kan döngüsüne kapılmışız,’ diye düşündü. ‘Bunca kan davasının üstüne, bir de bu acayip adamlar... Kendimizi yine kendimiziz böyle güçsüz, parçalanmış hale düşüren.’

Karanlığa daha fazla güvenemeyeceğini sezdi. Kalbi şakaklarında atıyor, gözlerinin önünde parlak renkler çakıp sönüyordu. Bir de şu rüzgâr... Ah şu rüzgâr... Kan ve toz kokulu rüzgâr... Aksi gibi, az önceki kısa ama şiddetli çatışmadan kalan yaraları biteviye sancıyordu. Düşünmesini zorlaştırıyordu bu durum. Alışık bunlara gerçi. Adamlarına cesaret verebilmek için hemen her çatışmada cephe önünde vuruşur, zorlu görevleri kimselere emanet etmezdi.

Bu yüzden, bedeninde, yara izlerinden salim neredeyse tek bir karış dahi yer yoktu.

Kumandan, bu gece bir yandan devriye bölüğünü ormanın içine doğru çekmeye çalışır, başaramayınca, sırtlarını yamaca vermelerini emrederken; bir yandan da aralıksız bir sıcak çatışmanın içinde bulmuştu kendini. Başının üzerinden geçen ok ve mermilerin vızıltılarını işitmiş, ama her zamanki gibi umursamamıştı. Bilakis çatışma boyunca, atını, ulak oyunlarının kazandırdığı şaşkırtıcı bir ustalikle topuklayıp durmuştu. Fakat tere batmış zavallı hayvan bana mısın demiyor, kısa sürede bölüğün bir ucundan bir ucuna yetişmeyi başarıyordu.

Ne var ki tüm ustalığı ve taktikleri sökmemişti bu defa. Düşman, yaz gecesinin çiğiyle nemlenmiş yamaçları tutalı muhtemelen hayli olmuştu. Hiç sezdirmeden onları aldıkları bu keskin kısıkaçtan tek çıkış, kelleyi koltuğa alıp kıyasıya savaşmaktı şüphesiz.

‘...Batı medeniyetinin parlak kaşağısıyla tımarlanmış Ruslar, şu saf ışıktan yontulmuş... Şu... Şu dört mevsim ala karlı dağlarımızın zirvelerinde, kendi paçavralarını dalgalandırmak dilerler... ‘Kismet gelecek olursa yün iplik getirir, gidecek olursa demir zincir dahi tutamaz,’ der ulular. Hele bakalım el mi yaman bey mi?’

Muhasaraya rağmen defalarca, çatışmaların yoğunlaştığı bölümlere cansiperane dalmıştı Kumandan. Fakat bu defa aralarında henüz çok genç muharipler vardı. Her biri cesur ve yiğit delikanlılardı bunların. Ne var ki, gecenin karanlığında, tecrübesizlikleri her zamankinden daha fazla ortaya çıkıyordu. Üstelik, bu tuhaf düşman hakkındaki kan dondurucu söylentilerden ve korkunç görünüşlerinden etkilenmemelerini beklemek de imkânsızdı. Ama bir yerlerden başlamaları gerekiyordu.

Gözlerini sınımsız yumarak başını iki yana salladı Kumandan. Kalıcı sakatlıkları olan bölgelerini usulca ovaladı. Hatırlayamadığı kadar uzun bir zaman önce, demir bir mızrak sadmesiyle, sol omuz eklemi parçalanmıştı. Bu yüzden kolunu ancak göğsü hizasında kal-

dırabiliyor; defalarca tuzla buz olan burun kemiği yüzünden de, asla rahat soluk alamıyordu.

*

Kumandan'ın sol kaburgaları altında, bugünkü çatışmalar esnasında ne ara aldığı bilmediği bir de mızrak yarası vardı. Usta bir elin savurduğu silah, tam da deri zırhının bitim hizasından vurmuştu onu. Derinliğini kestiremiyordu belki ama, yüreğine dokunan bir sızı, midesinden bağırsaklarına kadar uzanıyor, zaman zaman akıl almaz bir süratle beynini ele geçiriyordu.

Başındaki, demir kasnağı ve eğrilmiş kubbesine pamuk kılıf geçirilmiş külâhının altından ise, hiç kesilmeyen bir kanaması olduğunun farkındaydı. Bunun sebebi, baskının getirdiği kargaşanın içinden, kuşatmayı tek başına yarıp çıktığı esnada ansızın kafasına yediği bir dipçik darbesiydi. Sonrasında bu duldaya kadar nasıl süründüğünü doğru dürüst anımsamıyordu bile.

Kafatasında kırık olabilirdi, çünkü benzer bir tecrübeyi, Ulu İmam Mansur isyanı zamanında, İmam'ın çeteleriyle bir Rus garnizonunu bastığı zaman da yaşamıştı. Kardeşi, büyük Avar Beylerinden Dengav Muhammed'in tertiplelediği bir yarma harekatıyla kurtulabilmişti o hengameden.

Kafatasını birkaç yerden çatlatan o eski darbe, aylar süren bitimsiz baş ağrılarını da beraberinde getirmişti... Bu kadarla da kalmıyordu! Çenesi ve dişleri sızlıyor, damağında yaralar çıkıyor, hafifçe göz çukuruna kaymış ve yeteneğini kısmen yitirmiş sol gözünde apansız ışıklar belirliyordu...

II

'Olacak olan olur,' dedi derin bir tevekkülle, Savaşçı. Bir hamlede kovuktan çıkıp yamacı zorlayabilir miydi acaba? Dağı tutarsa gerisi kolaydı. Bu karanlıkta izini bir kez daha kolaylıkla kaybettirebilir, diğerlerini bulmak için yeni bir plan yapabilirdi. Bunları düşünürken içini tanıdık bir huzur kapladı. Düşman içre ölüme böylesine yak-

laştığı zamanlarda peyda olan bu sükûn halini seviyordu. Ağabeyinin deyimiyile onun gerçek bir savaşçı olduğunun bir alametiydi bu.

‘...Hele bir çikalım buradan, yaralarımızı onduracak nice şifalı pınar kaynar bu Kafkas ormanlarının içinden. Soğuk, ışık ışık köpüren, aydınlık, kekik ve nane kokulu pınarlar... Çamuru misk-ü amber kokar ki, yağlı dokusu ve ıslıtısıyla sardı mı yarayı, Lokman Hekim derman olmuşçasına birkaç gün içinde dipdiri eder adamı...’

Ama sesler hemen birkaç metre ötesindeydi artık. Yerini belli etmeden buradan çıkmasına imkân yoktu. Çaresizce başını göğē, ağaçların arasından görünen yıldızlı boşluğa çevirdi. Merih’in, Aldebaran’a doğru çizdiği yıldız tozundan puslu yaya baktı. Takım-yıldızlar, her zaman olduğu gibi, gecenin sabaha dönmekte olduğu bu ilk dakikalarda kızıl gezegenden uzaklaşmaya başlamışlardı. Gazabı hiç sönmeyen Merih ise, hesaplaşmayı bir sonraki gece sürdürmek üzere Aldebaran’a doğru çekiliyordu.

Bir burukluk hissi öne çıktı ansızın. ‘Ben,’ diye düşündü, ‘Avar Beylerinden Kumuk Amir Han’ın torunu, beyler otağının ulu mihamdarı Ali Bey’in oğlu, fakir ve aciz Şirzat Muhammed olarak diyorum ki; bu dava, ne şehit İmam Mansur’un, ne de benim gibi basit bir savaşçının kaybıyla biter!..’

Pos bıyıklarının gizlediği dudaklarında acı bir tebessüm belirdi, ‘Kırk sekiz yıllık ömrüm burada sona erecek... Sezdirmeden akıp giden yığınla hoş intibadan geriye kalan şu buruk hismiş mutluluk dediğim... Ah Avarlar, ah Kumuklar, Çeçenler, Abhazlar, Şapsığlar, Natuhaylar, Bjeduğlar, Kabartaylar... Neredesiniz kardeşlerim?.. Zor zamanda yoldaş, yoldaşı böyle koyup da savuşur mu?.. Taş Şeytan’ı... Dağın yüzündeki o uğursuz sureti biz mi gözümüzde büyütüyoruz yoksa?.. Ah biz en büyük oyunu kendimize mi ediyoruz Ya Rabbi?..’

*

Taş Şeytan’dan gelen tehdide karşı çıkarılan, ortak klan devriyelerinin uğradığı kaçınıcı baskındı bu böyle?.. Ama bu ölçüde kudurmuşçasına bir saldırıyı hiç anımsamıyordu Şirzat Bey. Asıl acısı ise,

bugüne değin bu haramiler arasından bir tane bile esir alamamalar-
rıydı. Adamlar ölüyor, ama asla canlı ele geçmiyor; çok sıkıştırlarsa,
kol yenlerinden çıkardıkları bir usturayla kendi gırtlaklarını kes-
mekte çekince göstermiyorlardı. Davalarına bu inanmışlıkları tüy-
ler ürperticiydi. Ruslardan, geçici bir süre çöplenecek niyetindeki
paralı askerlerin tavrı olamazdı bu şüphesiz.

Ayak sesleri, tam karşısındaydı şimdi. ‘Eğer her şey üstüne üstüne
geliyorsa, belki de sen ters gidiyorsundur,’ dedi kendine hitaben.
Eski bir Abhaz sözüydü bu. Onca ustalıklı yanıltma girişimine rağmen,
düşmanlarının izini şaşmaz bir doğrulukla sürdürdükleri belliydi.
Belindeki kincalını sıyırdı. Oyunun sonuna geldiğini sezmişti. Gele-
neksel silahının namlusu üzerinde, bulutsuz yaz gecesinin yıldız
aydınlığı ışıldadı. Derin bir soluk aldı. Geride kalan sıcak günün
kavurduğu taşların ve özsuları damarlarında buğulanmış ağaçların
baygın kokularını duydu

Gülümsedi, “Hem bir Dağlı nasıl ölür başka?.. Yatağında ölen
bir Dağlı’nın şerefendirildiği nerede görülmüş?.. Kılıç elde ölme-
yene adam mı derler bu dağlarda?.. Kafkaslarda kılıçla yaşar ve kılıçla
ölür yiğit olanlar..”

Ansızın o hüznü Kumuk türküsü geldi aklına. Tüm ömrü
boyunca işittiği, çocukluğunda hüznünü, erişkinliğinde ise hasre-
tini çektiği bir sonu anlatıyordu bu türkü,

*“Alevi çıkmazmış dışına soylu öfkenin
Bir yiğit gibi ölememenin korkusu vurunca benzine
Sarılar solarsın günbegün
Allah’ımın dileyip yaptığı işine
Sual olur mu ey savaşıcı?
Doğduğun gün Yaradan’ım sana böyle yazmış;
Yaradan’ımın yazdığı yazıyı kim bozmuş?
Yaradan’ımın yaptığı işten kim kurtulmuş?..”*

III

Kıncalını tarttı Şirzat. İki tarafı zağlı, çifte su verilmiş mavimsi çelik, dört santim eninde, yarım metre uzunluğundaydı. Güven verici ağırlığı, tüm Kafkas savaşçılarının muzaffer geçmişlerini hatırlatıyordu. İlk çocuğunun kokusuna benziyordu pürüzsüz yüzeyinden yükselen rayiha. Dağlılar, kılıçlarından daha fazla itina gösterirlerdi kıncallarına. Öyle ya, bozgun esnasında çemberi yarıp, yarı baygın şu kovuğa sığındığı an dahi çıkarıp temizlemekten geri durmamıştı.

Silah, eski Roma kılıçlarının daha hafif ve tesirli bir modeli gibiydi. Kurbanın kanının süratle boşalmasını sağlamak için, her iki yüzünde de birer kan oluğu açılmış, dar kabzası, gümüşten çiviler ve deri şeritlerle sağlamaştırılıp süslenmişti. Daha çok, çatışmalar esnasında etkin bir savunma vazifesi görür, ana silah olarak kullanılan kılıçlara destek olurdu. Ancak Şirzat gibi, umulmadık bir anda kılıcını yitirenler için de yeterli bir silahtı.

‘Bir gün yeniden bir yiğit çıkacak...’ diye düşünerek, düşmanla yüzleşmek üzere kaya kovuğundan dışarı doğru süzüldü. ‘Çıkacak evet... Bu dağınlığın, bölünmüşlüğün başsızlığın getirdiği ürkekliği yıkacak... Ben görür müyüm bilmem... Ama evlatlarım ve yeğenlerim görecekler Allah’ın izniyle. Şehit İmam Mansur’un on iki yıl önce başlattığı diriliş mücadelesi, asla atıl kalmayacak...

‘Ah koca İmam... Esaretin ve düşman zindanlarında yürüdüğün şahadetinle, gerçekte yepyeni bir başlangıç bıraktın bizlere... Pırıl pırıl, Kafkas Dağları’nın karlı zirvelerinden ulu bir başlangıç... Şimdi o kapkara, acayip maskeleriyle, ‘Taş Şeytan’ın adamları geziniyor ümit ufkumuzda ama ne gam. Ah koca İmam... Senin gibi yüce Allah dostlarının himmet ve bereketleri öldükten sonra da devam edicidir. Rabbim, senin yüzün suyu hürmetine...’

“İşte burada!..”

Şirzat irkildi, ama iki metreye yakın upuzun boyu ve kürklü ceke-tinin yakaları yüzünden daha da geniş duran omuzlarıyla bir dev misali dikiliyordu karanlığa doğru. Çarpışmaya hazırladı kendini.

O gök gürültüsü gibi ses devam etti, “Burada... Müslüman Kafkas devriyesinin Kumandanı Şirzat Muhammed’in ta kendisi bu!.. Dengav Muhammed’in kardeşi... Seni Rus Çarı I. Pavel adına idam ile yetkiliyim Şirzat Bey! Silahını at ve merhamet dile! Bakarsın merhamet ederim.”

Şirzat, kıncağının namlusunu doğrulttu ve rahat bir tavırla sordu, “Kim konuşuyor? Kendinizi gösterin!..”

“Kim olduğumuzu biliyorsun Şirzat Bey. İmam Mansur’un ardından bizi tanımayan mı kaldı şu Ulu Kafkasya’da?”

“Evet, o günlerden bu yana altı senedir başımızda belasınız. İmam’ın üç yıl önceki şehadetinden sonra da iyice kudurdunuz. Ama gerçekte kimsiniz siz?”

Karanlığın içinden gelen homurtular, gülüşmeler sardı etrafını önce. Sonra her tarafları ıslak katranlı hayvan postlarına bürünmüş, gözlerine kadar şerit deri maskelerle örtülü iri yarı adamlar, ellerinde tabanca ve kılıçları olduğu halde peyda oldular. Her adımlarında hışırdayan, yalnızca ayaklarının altındaki tortul taşlar değil, aynı zamanda çizmelerine kadar bulandıkları katrandı.

Şirzat, karanlığı yumuşatan yıldız ışıkları altında, adamların on beş kişi kadar olduklarını gördü. Kendisinin komuta ettiği elli kişilik devriye bölüğü, ne kadar korkunç görünürlerse görünsünler, bu kadar az sayıda bir vahşi topluluğu tarafından dağıtılmış olabilir miydi?.. Öfkeyle sıktı dişlerini.

*

“Ne kadar saklanabilirdin ki Dağlı?” diye sordu aynı ses. “Taş Şeytan’ın Kâhini sizi daima bulur. Saklandığınız yeri, gecenin bu karanlık saatlerinde dahi görebilir... Aklınızdan geçenleri okur!..”

Liderleri olduğu anlaşılan bu adam fazla cüsseli ve misliyle sakınımsızdı. Kafasında, eski Türk şamanlarını andıran koca bir keçe başlık vardı. İki yanına, defalarca kıvrılarak uzamış ihtiyar dağ keçisi boynuzları raptedilmişti. Ayrıca çeşitli parlak madenlere işlenip ince zincirlerle tutturulmuş tılsımlar ve kan sürülmüş ayna kırıkları da

göze çarpıyordu. Bu, adamın dini liderlik mahiyetinin de bir izahı gibiydi. Elinde yalnızca uzun ve eğri bir Kazak kılıcı vardı. Arkebüzden bozma kaba tabancası ise kemerine çaprazlama sokulmuştu.

Sancıları yüzünden bastırıldığı dişlerinin arasından, “İsteğim saklanmak değil,” dedi Şirzat. Kendini bile şaşırtan bir sükûnet vardı sesinde, “İsteğim, her birinizin teker teker kellelerinizi almak ve ağabeyime götürmek. Ama önce maskelerinizi sıyıdırıp suratlarınıza tüküreceğim!”

“O yüzden mi adamlarını geride bırakıp kaçtın?”

Kurumuş kan lekeleri ve terle kaplı yüzü buruştu Şirzat’ın, “Öyle olmadığını biliyorsun. Askerlerim, kuşatmanızı kırarken beraberimdeydiler... Ama geride konuşturduğın okçuları hesap etmedim...” Başını eğdi usulca. Duyduğu tarifsiz acı sesinden anlaşılıyordu artık, “Hoş, etseydim de ne değişirdi ki. Sonra... Sonra herkes bir yana dağıldı... Bir başıma kaldım... Ondan sonrasında başarılı olamadım, evet... Yapamadım...”

“Şirzat Bey! Sana saygım var. Ruhlarınız da, zorlu bedenleriniz gibi bu dağların granitinden işlenmiş sizin. Korkusuz, mert ve merhametli adamlarsınız. Lakin beni zorlama! Aklınızı kullan!”

“Aklım, kınalım kadar keskindir emin ol. Siz beni öldürene kadar, en az yarınızı cehenneme postalamış olacağım. Beni tanısaydın bunu yapabileceğimi de bilirdin!..”

“Biliyorum Şirzat Bey... Savaş alanlarında, daha önce de karşı karşıya geldik. O zaman bu maske ve şu... Şu katran karışımı, yağlı postlar yoktu üzerimde... Nasıl cesur biri olduğunu biliyor ve saygı duyuyorum. Bu yüzden hayatını kurtarmak için bir fırsat sunacağım sana.”

“Hayatımı kurtarmak mı? Sizin hayat dediğiniz bu tuzaktan ancak ölünce kurtuluyoruz biz sefil...” Bir kahkaha attı Şirzat. Küçümseyen, bir ifadeyle, tükürür gibi konuştu sonra yeniden, “Şu haline bakmaz da bana koca koca laflar eder...”

“Maskesiz halimi mutlaka tanır ve saygı duyardın. Lakin önemli olan bu değil, önemli olan, sen ve senin gibi tüm Müslüman liderle-

rin tek tek eriyip gitmeniz. Kalanlarınız ise büyük sıkıntılara düşüyorlar! Siz Kafkas Türkleri, bize, dolayısıyla Çar'a tabi olursanız eğer, adınıza gitgide kötüleşen bu gidişata bir son verebilirsiniz...”

“Sen öyle san! Ayaklarımın dibinde canın için yalvarırken, bu dediklerini hatırlatacağım sana cehennem odunu.”

IV

Birkaç çakmak taşı sesi işitildi o esnada. Etraflarındaki çorak vadi, meşalelerin göz alıcı ışıklarıyla aydınlandı. Postlar içindeki ürkütücü adamlar, yamaçlarda dalgalanan gölgeleriyle daha da ürkütücü bir hal aldılar.

“Belki bilmek istersin Şirzat Bey. Bu gece bir yeğenin daha geldi dünyaya. Ağabeyin Dengav Muhammed Bey'in eşi Bahu Hatun, nihayet bir erkek çocuk doğurdu. Gözün aydın. Senden önce nasıl haber aldığımızı merak etmişsindir. Ama asıl konu bu değil. Taş Şeytan'ın kaya duvarlarında çatlaklar belirdi bu gece! Dağımızın zirvesinde sebepsiz bir ateş peyda oldu. Yeşil renkli, rüzgârlardan etkilenmeyen bir ateş...”

“Üstelik bu hafta, kendi kendini yutmaya kalkan çift başlı bir yılan buldu savaşılarımız. Kâhinlerimizden biri ise ansızın çıldırdı. Cephaneliği patlatıp hepimizi öldürmeye kalktı. Eğer meşhur Baş kâhinimiz Ulutar olmasaydı yanımızda ve tek bir bakışıyla durdurmasaydı yüreğini delirmiş kâhinin... Halimiz haraptı...”

Şirzat, Taş Şeytan'ı idare eden ‘Suçsuz Kâhinler’ ve onların lideri, kendini esas olarak ‘gizemci’ olarak tanıtan, Abdan Ulutar isimli tuhaf adamı biliyordu. Onları işitmemiş olana rastlanamazdı bu bölgelerde, fakat yalnızca birer isimden ve söylentiden ibarettiler. Çağdaş kaynak Şems-üş Şümûs'a eklenen isimsiz bir haşiyede geçtiğine göre, Ulutar namlı bu habis Mısırlı kâhinin adına ve şeceresine, her nasılsa çok daha eski tarihli eserlerde de rastlamak mümkündür. Ulutar, İlian Sadnakar isimli, meşhur bir kâhinin soyundan

gelir ve bilhassa Ortadoğu'da, Sadnakar adı, büyü ve büyücülükle bir arada anılmaktadır.

“...Tek erkek yeğenini görmek istiyorsan eğer, sana bir teklif sunacağım Şirzat Bey! Yeter ki makul ol ve duygusal davranma.”

“İsmi söyleyip yüzünü açmadığın müddetçe, tekliflerini de kendine sakla!”

“Önce dinle hele! Bana ağabeyinle birlikte, tüm Türk oba ve aşiretlerini toplayacağına ve onları, Çarla bir anlaşma yapmaya ikna etmeye çalışacağına söz ver yeter! Bu, hiç olmamış bir şey değil Şirzat Bey, sen de biliyorsun. İmam Mansur zehirlemeden önce zihinlerinizi, Çar ile Kafkasyalılar arasında hiçbir sorun yoktu.”

Şirzat Bey, ağır ol dercesine kaldırdı elini, “Merhum Çar'ınız Deli Petro'dan bu yana sıcak denizlere inme sevdasında Ruslar. Sizin gibi uşakları sayesinde adım adım bir yandan Türkistan'a, bir yandan da Kafkasya içlerine sokulurlar. Üstelik bölge halklarının yer yer patlak veren isyanlarına karşı pek acımasızdılar. Oysa bu direniş, eşyanın tabiatı gereğidir.”

“Bunlar iki ucu açık tartışmalar Şirzat Bey. Sen ve ağabeyinin, Kafkas Türkleri üzerindeki tesiriniz pek büyüktür. İstediyimi yapacağına dair bana söz verirsen eğer, salimen çıkıp gidebilirsin. Bunu bir rica olarak kabul et. Akan bu kan kimseye hayır getirmeyecek! Üstelik, kazanamayacağı bir savaşın cephesinde helak olmak, akıllı insanlara göre bir iş değil.”

Bir an durdu Şirzat. Sonra ağır ağır, “Eğer buradan sağ salım çıkıp gitmeme göz yumacak olursan,” dedi, “istediğini yapar mıyım bilmiyorum. Şu an için tek bildiğim, yeni güçlerle, yeniden ve yeniden geleceğim Rusların ve... Ve siz tuhaf zebanilerinin üzerine. Ben de, ağabeyim de, diğer boylar da, bizden doğanlar da!”

“Seni cesur olduğun kadar da akıllı bilirdim Şirzat Bey. Bey oğlu beysin. Beylik sadece bilekle olmaz, akıl ve uzlaşma işidir.”

“İyi niyetini de karşılıksız bırakmayacağım Zebani. İşte karşı teklifim, beni ve bu gece ele geçirdiğin adamlarımı bırak, Çar'ın bize

olduğu kadar, size de nasıl büyük bir oyun oynadığını açıklayayım sana. İnan, iki taraf için de, teklifinden çok daha kârlı bir anlaşma bu.”

Zebani, ikircimli bir ifadeyle bekledi, “Ne demek istiyorsun?”

“Önce uzlaşmalıyız!”

“Dilinin altında ne var onu söyle hele, anlamak kolay.”

Kumandan Şirzat, hasmının bu arzulu tavrından şüphelenmedi, “Anlaşma yoksa, bu rezil oyunun içinde yok olup gitmenize göz yumarım. Edindiğimiz bilgi yeni ve sağlamdır.”

Adam, omuzlarını kaldırıp indirdi. Postu ıslak ıslak hışırdadı. Sonra, umursamaz tavırlarla kılıcını peşindekilerden birine verdi ve ellerini kaldırarak Şirzat’a yaklaştı, “Seninle bir köşede baş başa konuşalım.”

Şirzat, şaşkınlığını gizleyen sükûnetinin gerisinden bağırды, “Yaklaşma! Uzaktan konuş!.. “

“Hele bu ne ürkeklik Şirzat Bey?..”

“Beyinden başlatma! Alarga dur yoksa bitiririm!.. Demedi deme!”

“Bana emredemezsin!” Taş Şeytan’ın zebanisi, ellerini havaya kaldırmış olduğu halde yaklaşmayı sürdürdü. Fakat onun bu rahatlığına içerlemişti Şirzat. Kıncaıyla, adamın gövdesinde, ikaz mahiyetinde hafif bir kesik açtı. Ancak bu hamlenin, adamın ıslak katran yüzünden daima tabii bir zırh vazifesi gören o leş kokulu postunun altına ne kadar işlediğini kestiremedi. Muhtemelen içinde başka bir zırh daha taşıyordu.

*

Adam durakladı. İfadesiz gözlerle karnına baktı. Boğazında katran kokulu bir nefes fokurdadı. Ardından, “Bizi kim sandın sığır çobanı?” diye kükreyerek, tabancasının kabzasına götürdü elini, ama öylece kaldı.

“Sana durmanı söylemiştim Zebani,” dedi Şirzat, bozuk bir sesle.

“Ben de seni güvenilir bellemiştim...”

“Yalnızca bir uyarıydı. İsteseydim almıştım canını!”

Adam, tabancasını bir hamlede çekti. Kumandan Şirzat'ın öfkeli gözlerinde karanlık bir pırıltı belirip kayboldu.

“Bunu bana yapmayacaktın Şirzat Bey!.. Yiğit olan, dost eline yaban durmaz, hele emniyet edene hiç kılıç çalmaz!.. Madem öyle, artık kimse için tasa çekmene gerek kalmadı. Buna kendin de dahilsin...”

Kıncalını namluya doğru uzattı Kumandan Şirzat, “Vereceğim bilgi karşılığı duyacağın minneti hesaba katmıyorsun. Makul olma sırası şimdi sende! Tek istediğim yanıma yaklaşmaman!”

Adam, tabancanın horozunu kaldırıp bekledi, “De bakalım... Sen canını bir dakika daha sakınmak için yalvaracaklardan değilsin.”

“Kullandığınız o uyuşturucuların muhtevaları, Çar'ın kimyagerleri tarafından değiştiriliyor... St. Petersburg'daki laboratuvarlarda, terkiplerine eser miktarda zehirler katılıyor. Söylenenlere bakılırsa, o meşhur kâhininiz ya da her ne demekse gizemciniz Ulutar'ın kuzeydeki buz çölleri ve Arabistan'dan getirdiği, bulunması neredeyse imkânsız ve son derece etkili maddeler bunlar...” Bir an mızrak yarasının sızısıyla inler gibi oldu, ama hemen tuttu kendini Şirzat. “...Akıllarınızı ve ruhlarınızı aynı anda, usul usul söndürüyor Çar. Göz göre göre ömrünüzü de kısaltıyor...”

“Çünkü onun umurunda bile değiliz,” dedi Savaşçı.

V

Şirzat Bey, belli belirsiz tebessüm etti, “Dediğin gibi, çünkü onun umurunda bile değilsiniz! Çarlık sosyetesinin, geceleri saraylarda kullandıkları basit keyif ve mutluluk verici uyuşturuculardan aldığınızı sanıyorsunuz... Ulutar, Çar Alexander adına canlarınıza okurken, siz de büyük bir bağlılıkla ona her işinizi teslim ediyorsunuz. Ama gerçekler bambaşka arkadaş! Sizi böyle zıvanadan çıkarıyor işte Ruslar... Taş Şeytan kayalıklarına oyulmuş mağaralarda yaşıyor, sık zırhlar ve ipeklilere yerine, katrana bulanmış, sizi korkunç birer mahluka döndüren postlara sarınıyorsunuz...”

Adam, düşünceli ama ilgili bir tavırla dinliyordu şimdi Kumandan Şirzat'ı. Ancak tabancanın namlusunu hasmının üzerinden bir an olsun ayırmamıştı. Şirzat, adamın bu hevesli haline anlam veremedi önce. Duyacağı minnete mi alametti bu, yoksa zaten bildiği bir şeyler vardı da, düşmanın ağzından teyidini mi bekliyordu?.. Her ne olursa olsun, artık sonuna kadar gitmek zorundaydı, “Söylediklerimin doğruluğuna yemin edebilirim.”

“Bunun olacağını söylemişti,” dedi birden Zebani. Kendi kendine konuşur gibiydi, “Böyle konuşacağını söylemiş, bizi ikaz etmişti... Ruslarla aramıza kolaylıkla fitne sokabilecek kadar zeki olduğun hususunda uyarılmıştı...”

“Kim? Neler söylüyorsun?”

“Ulutar... Büyük şifacı Ulutar... Bu gece seninle karşılaşacağımızı ve bunların konuşulacağını söyledi bana...”

“Canını albızlar alsın o domuzun!.. Zaten hepimizin başına bu belalar tek mil onun telkinleriyle açılır. O rezil, Çar'ı da işler durur... Gafil olma Savaşçı, tekin dur, Müslüman olmasan da Türk soyusun sen!.. Maskelerinizin altındaki yüzlerinizi, harp alanlarında bıraktığınız cesetlerden biliyorum. Bugüne değin, sizden hiç kimseyi canlı olarak ele geçiremedik ne yazık ki. Teslim olmaksızın ölmeyi tercih ediyor adamlarınız. Bu yüzden sizlere saygım büyük. Lakin şunu unutma zebani, basiret, Peygamber soyuna sahip çıkmış Türklere Allah'ın bir ikramıdır! Bu yüzden bana inansan iyi olur!”

Dalgınlığından sıyrılan Zebani, karanlıkta ışıldayan gözlerinde katıksız bir kararlılıkla konuştu, “İyi dinle Türk! Yalan söylüyorsun! Tüm bu iftiralara karşı ikaz etti beni Ulutar. Şimdi ona olan itimadım bir kat daha arttı.”

“Ahmak,” diye bağırdı Kumandan Şirzat öfkeyle, “Ulutar isimli, Sadnakar'ın soyu olduğu söylenen o şeytandan kurtulun Savaşçı! Zira Çar'ın, Kafkaslardaki gizli eli odur!”

“İyi bak Türk!” diyerek üzerini işaret etti Zebani, “Sizlerin akıllarını başınızdan alan bu postlar, hamlelerimizi daha etkin kılıyor. Çar askerlerinden ziyade, bizden korkuyor köylüleriniz. Hem bu

postların içinde, sizlerin kaba pamuklularından daha rahat olduğumuzu söylesem de inanmazsın ki. Bizi büyüden koruyan, Ulutar'ın damıttığı özel terkip bir katrana bulanıyoruz. Bu sayede, siz Türklerin eski şaman büyülerinden bile emniyeteyiz!”

“Delirmişsiniz siz... Kapana girmişsiniz ama haberiniz yok. İşte o yüzden böyle başkalarına uşaklık ederken elleriniz titremiyor!..”

*

Adam, bunları işitmemiş gibi, boğuk sesine katılan tuhaf bir hırıltıyla gülerek sordu, “Ne o Şirzat Bey? Namlunun karşısında titremeye mi başladın yoksa?”

Şirzat, tüm mütevekkil savaşçılar gibi, o çok iyi tanıdığı huzura bürünürdü yeniden, “Tetiğı çek de gör bakalım titriyor muyum?..”

“Teklifim için diyeceğın başka bir şey var mı?”

“Yok! Ya senin söylediklerime inanacak kadar aklın var mı?”

Ansızın tetiğı asıldı Zebani. Ağızdan dolma tek atımlık tabancanın, çakmağı döndüren çarkı falya üzerine kıvılcım düşürdü. Barut önce bembeyaz bir duman çıkararak ‘Pof’ etti, sonra gürültüyle patladı. Şirzat, hafifçe yana doğru eğilse de, göğsüne inen darbeyle soluğı kesildi. Biri, ağır bir gürzle ansızın iman tahtasına vurmuştu sanki. Dudaklarını yelken gibi dalgalandıran acı bir soluk boşaldı ciğerlerinden. Kan kokulu, ekşi, kekre bir nefes...

Geride doğru savruldu, ama yıkılmadı Şirzat Bey. Ayaklarının üzerinde sarsılmaz bir ifadeyle dikilirken, elini göğsüne, mermi nin isabet ettiğı yere götürdü. Ağızından boşalan kanı hissetti o an, ‘Dayanabilirim, canım acımıyor bile!’ diye düşündüyse de, nefessiz kaldığı için başı süratle dönmeye başladı.

Sonra mermi niyetine kullanılan o çelik bilyenin hayati organlarından birine isabet etmiş olabileceğini, sözgelimi akciğerinden birine girip balon gibi söndürebileceğini düşündü. Dizlerindeki gücü yitirdi o zaman.

“Yazık oldu sana Şirzat Bey,” dedi tanımadığı biri.

Başını kaldırıp baktığında maskeli, kara postlar içinde birini gördü. Kimdi bu herif? Elinde namlusu tüten bir tabanca tutuyordu. Ne kadar korkunç görünse de, haline sinmiş bir zavallılık vardı. Yine de hatırlayamadı Şirzat... Gözleri karardı. Birden, az önce konuştuğu adam tarafından vurulduğunu anımsadı. Hâlâ bir şeyler homurdanıyordu Zebani, “Yanıldığımız bir nokta var,’ der Seneca, Şirzat Bey. ‘Sanıyoruz ki ölüm önümüzdedir, oysa ölümün büyük bir kısmı şimdiden geçip gitmiştir. Hayatımızın geride kalan kısmını ölüm geçirmiş eline... Sarıl bütün saatlerine; bugününe el koyarsan, daha az bağlı kalacaksın yarına...’ Eh, senin için artık çok geç. Zaten ruhlarını yitirmiş sefillere yer yoktur aramızda... Biz hem ödül, hem de cezayız. Dünyanın en güçlü imparatorluğu ve İmparatorunun, güneye, sıcak denizlere doğru uzanan sağ koluyuz... Henüz anlamasanız da, ulu Çarımızın gölgesiyiz biz Şirzat Bey! Hayal bile edemeyeceğiniz bir yerdeyiz... O korkunç Sadnakar’ın soyu diye iftiralar savurduğu Ulutar ise, Çar’ın tabibi ve hepimizin kurtarıcısı...”

Şirzat, kincalını kaldırıp son bir güçle, hasmının tabancayı tutan eline saldırdı. Taş Şeytan kayalıklarının zebanisi, renkli hayallerinin tesirinde, savunmasının düştüğü hassas bir anında yakalandı. Adamın, tabancayı tutan elini neredeyse koparıyordu Şirzat. Kalın post ve üzerindeki katran sebebiyle el tuhaf bir açıyla yere doğru kıvrılıp sallanmaya başladı. Onu tutan yalnızca birkaç tendon ya da postun lifleriydi.

VI

Öyle acı bir çığlık kopardı ki adam, başı göğsüne düşmüş halde iki yana sallanan Şirzat Bey, irkilerek kendine geldi. Hâlâ nefes alamıyordu. ‘İşim bitti,’ diye düşündü. Sonra birkaç namlu birden daha ateş aldı. Namlı Kafkas bahadırı, bedenini delen ve artık ayakta kalmasını imkânsız kılan darbelerle çöküp kaldığı yere. Fakat bir elini zemine yaslamış, bütünüyle yıkılıp gitmeyi reddediyordu.

O son anında, yeni doğduğunu öğrendiği yeğenini hatırladı. Ağabeyi Dengav Muhammed, nicedir arzu ettiği, ancak bir türlü nasip olmayan erkek evlada kavuşmuştu demek. Onlar devriyeye çıkar-

ken, Bahu Hatun'un da eli kulağındaydı zaten. Kendi dört çocuğundan hiğbiri gelmedi Şirzat'ın aklına. Varsa yoksa, henüz göremediği yeğeni Ali. O da eğer, düşmanlarının getirdiği haber, teslim olması için yapılan basit bir blften ibaret değilse.

Yine de ağabeyiyle, doğacak bu çocuğa bağlanan umutlar üzerine konuştuğu geceleri anımsayabiliyordu. İsmi de bizzat kendisi teklif etmiş, aile büyükleri tarafından da onaylanmıŐtı. 'Ali...' Evet, erkek olursa eğer, 'Ali' olacaktı çocuğun adı. Babalarının adıydı Ali. Allah'ın aslanı Hazreti Ali'den gelen böyle mübarek ve güçlü bir isme, bu savaşçı Türk klanlarının hemen tamamında sıkça rastlanırdı.

Dudaklarında köpüren kanların gerisinden fısıldadı Şirzat, "Ali'm... Oğlum... Nihayet geldin hamdolsun."

*

Aynı Gece – Gimre Köyü

Rüyasında karanlık, yabancı bir Őehrin daracık sokaklarında kovalanıyordu Avarlı Dengav Muhammed Bey. Kıp kızıl bir gökyüzünün altında, müebbet bir alacakaranlığın içinde yorgun düŐmüŐtü. PeŐindekiilerin tanıdık biri ya da birileri olduğunu biliyordu. Tıpkı bunun bir rüya olduğunu bildiği gibi. Ancak dönüp de bu gerçekle yüzleŐecek cesareti bulamıyordu kendisinde, çünkü aslında neler olduğunu öğrenmek istemiyordu.

Bunun farkına varınca, adımlarını daha da hızlandırdı. Bacaklarındaki ağırlık ve yorgunluğu fena halde duyumsuyor, rüyada olmasına rağmen, yüzünü, ellerini ve gövdesini vahŐice ısırın soğuğu fark ediyordu. Soluğu tıkanmıŐtı.

Neden sonra ansızın baŐlayan bir zelzeleyle irkildi. Allah aŐkına neredeydi böyle?.. zerine doğru eğilip doğrulan bu devasa binalar hangi kente aitti?.. Yoksa tamamen Dağlıların zihinlerinde kurguladıkları, rüyalara özgü bir sınırsızlıkla büyüyen, gerçekte ise asla 'Var Olmayan' ve olmayacak o Őehir miydi bu? Daha zamanın sınırları çizilmeden önce, Taş Şeytan kayalıklarının millerce altına oyulduğu söylenen, o unutulmuŐ Őehir...